

reč v roke visoke vlade ne pride. Po mojih mislih naj bi se dala prošnja do sl. vlade, da bi res reynim Ložanom milost cesarjeva na pomoč prišla, da bi se ukazalo to silno potrebno delo, in da bi vlada saj tiste stroške prevzela, ktere bi pri najemu umetnikov za razširjevanje podzemeljskih vodotokov in votlin potrebni bili; druge dela bolj po verh zemlje, vožnjo itd. bi gotovo naši Ložani opravili. — Sicer pa ne vem, ali bi bili Planinčani, ktere tudi naša voda obiskuje, zadovoljni, ako bi jim hitro dosti vode pošiljali; pa po mojem mnenji bi se unim ravno tako dalo pomagati, kakor nam. Po ti poti bi bila gotova pomoč našim Ložanom, kterim povodinj pogostoma veliko, strašno škodo napravlja. — Povodinj pa tudi overa vožnjo po kantonski cesti, ker voda most v Podobi večkrat vzdigne in odnese, in dostikrat nad cesto čez seženj visko stoji, tako, da po štiri do šest tednov voziti ne morejo, in ljudem tako tudi dosti zaslužka z vožnino vzame, ktereга jim daje bližnja parna žaga gospod Vilharjeva in dajo drugi tergovci v Prezidu na Horvaškem, ktere hoje, žagance, dilje, doge za sodce itd. za Terst do železnične postaje na Rakek pošiljajo.

Dragotin.

Iz Ljubljane. V saboto se je končal veliki sejm. Pervi dan je bilo toliko ljudi, da že dolgo ne toliko in večidel vsi štacunarji so bili prav zadovoljni; tudi živine so prignali obilo; cena ji ni bila draga. Al le prvi dan je zaslužil ime sejma; druge dni ni bilo skor nič barantije. — Ta teden se je podražila pšenica za cel goldinar; vagán sedaj nek 6 gold. veljá.

Iz Ljubljane. Razun predgovora je ves nemško-slovenski del našega velikega slovenskega slovnika stavljen; s zemljopisnim slovarčkom itd. znaša ta prvi del v 2 vezkih ravno 126 pól; konec tega leta bo menda celi del gotov.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Cesarsko pismo od 23. t. m. odpušča kazni vsem, ki so se od začetka tega leta noter do razglasa tega oklica kakor koli udeležili laških prekucij, pa se zraven tega niso okrivili kakošnega drugega hudodelstva, pregreška ali prestopka.

— Govori se, da presvitli Cesar se bojo za delj časa podali na Ogersko. Najnovejše novice pa preklicujejo to.

— Komisija, ki bo pretresala državne dohodke in stroške, je 26. t. m. svoje važno delo že začela. — Pervi zbor komisije, ki je ustavljena za preuredbo davkov, je napovedan na 15. dan prihodnjega mesca.

— Iz mnogih dežel našega cesarstva je več višjih davkovskih uradnikov poklicano na Dunaj, da bojo svoje misli razodeli zavolj novega vinskega davka, ki je bil do 1. maja odložen.

— Goveja kuga je že blizo Dunaja. Da bi dalje ne segla, zaterujejo na vso moč to hudo morivko.

— Od tistih 102 milj. frankov, ki jih je sardinska vlada kot delež lombarškega državnega dolga na-se vzela, in avstrijski vladi v kratkih obrokih plačati se zavezala, je francozka vlada v imenu sardinske 20 milijonov frankov 21. dan t. m. že odrajtala.

— Dninarjem (diurnistom) v cesarskih kancelijah se bojo dosedanje službe odpovedale; uradniki in praktikanti naj sami to opravijo, kar so zdaj opravljali plačani pisarji.

— Opravniki rimski so tukaj skozi nekoliko dni vojake za papeževo armado nabirali. Nabrali so v vsem skupaj en batalijon z oficirji in zdravniki vred.

— Po cesarskem dovoljenji od 14. sept. smejo tudi vojaki v bolnišnicah pogojema tobak piti, ktereга zastonj dobivajo.

— Po cesarskem ukazu mora vsled konkordatnih pravil pri sodniškem raztelesovanji takih ljudi, ki so se sami umorili, vprihodnjič vselej duhoven pričujoč biti,

in ko bi se primerilo, da bi polovica pričujočih rekla, naj se samomorivcu pogreb napravi, polovica pa bi rekla, da ne, naj pričujoči duhovnik ima dva glasova.

— 21. dan t. m. je po severni železnici za poldrugi milijon kovanega srebernega dnarja na Dnnaj prišlo. V dunajski dnarni kovnici kujejo sreberni dnar in drobiž že z letnico 1860, in priprave se delajo, sedanje sreberne šestice (po novem dnarji 10 kr. vredne) nazaj vzeti in jih z drobižem po novi veljavi nadomestiti.

Iz Gradca. Ni davnej, kar je zvečer neki tat v gosposkih ulicah pobasal spred neke štacune tružico, v ktero se za pošto naberajo pisma. Tat je menda mislil, da bo v pismih tudi kaj dnarja dobil, pa se je berž ko ne sam sebe goljufal, ker dnarne pisma se ne mečejo v te naberavnice.

Iz Tersta. Žalostne novice nam je prinesla ladija, ki je te dni iz Turčije prišla. Ponoči od 11. do 12. dneva t. m. so se strašne reči godile na sredzemeljskem in pa črnem morji. Med mnogimi ladjami, ki jih je silni vihar potopil, so tudi 4 avstrijske, 2 manje, 2 pa velike, ki ste bile za 200.000 gold. v Terstu zavarovane; strašno veliko blaga in ljudi je konec vzelo. — Dunajski časniki imajo iz Tersta in Gorice veliko pripovedovati o silnem hrupu za to, da bi se v teržaško kakor tudi v goriško gimnazijo vpeljal laški jezik. Koliko je resnice v tem, ne vemo, ker nam o tem še noben dopisnik iz Tersta in Gorice ni nič pisal; dopisniki v dunajske časnike pa, kakor iz lastnih skušinj vemo, nam niso evangelij. Smešno je brati, kar ti gospodje tam pa tam modrujejo; tako, na priliko, pravi dopisnik „Oest. Zeit.“, da Terst je „nemška zemlja“, — dopisnik „Wand.“ pa, da Gorica je „laška zemlja“ itd. itd.

Iz Tiroljskega. Iz Inšpruka. Iz laških Tirolov ni prišel nobeden v posvetovanje srenjske postave poklicanih mož. To je deželnega poglavarja tako osupnilo, da je očitno grajal tako mlačnost o občnih zadevah.

Iz Zagreba. V tukajšnjem vradnem nemškem časniku priporoča nekdo, da gosposke vsake dežele naj si dopisujejo v jeziku, ki je deželi lasten, in v tem jeziku naj dopisujejo tudi ljudstvu svoje dežele; kar pa imajo gosposke kake dežele gosposkam drugih dežel ali višjim oblastnijam pisati, naj pišejo v latinskem jeziku, da bode latinščina vesvoljni državni jezik.

Iz Ogerskega. Iz Pešta. Vse se čudi, da za ogersko deželo še niso poklicane komisije, ki se imajo posvetovati o osnovi srenjske postave in ktere so v drugih deželah svoje delo že večidel dognale.

Iz Šlezije. Ker se je v Galiciji goveja kuga prikazala, je deželno poglavarstvo šlezko prepovedalo, da goveja živina, ki se prižene v Bilsko in se tu po postavi ogleda, se ne sme dalje po veliki cesti gnati, ampak le po železnici, da se ne zatrosi kakorkoli kuga po drugih deželah.

Iz Srbije. Iz Beligrada. Knez-naslednik Mihael, kteremu je dandanašnji dosto težavni stan Srbije dobro znan, ni dovolil, da bi bila mestna županija na čast njegovemu godu slovesno veselico napravila; odverniti je menda hotel vsako demonstracijo zoper njegovega očeta Miloša, ki bi se bila pri tej priliki lahko zgodila. — Skupščina je sklenila, da tisti dnar, ki se je že pred več leti pod prejšno vlado nabral za napravo spominka Černemu Jurju na čast, naj se oberne za deželne potrebe.

Iz Laškega. Cesar Napoleon se je pomislil, in ker je vidil, da ni drugač, je poterdil Buoncompagni-a za začasnega vladarja srednje Italije, od ktereга izperva nič vediti ni hotel. Pravijo namreč, da kralj sardinski se je krepko na noge postavil in v Pariz pisal, da se bo ali vladarstvu odpovedal ali pa poklical še huje ministerstvo, ako se ne poterdi Buoncompagni. Tudi Garibaldi je že žugal z začetkom novih prekucij, ako misli Napoleon Lahe

še dalje za nos voditi. Vse to je pomagalo; cesar se je udal; „Moniteur“ je 23. dan t. m. oklical to-le: „Sardinska vlada je pisala naši, da nima strahu imeti pred Buoncompagni-om, kateri bo v srednji Italiji le zatega voljo oblast v svoje roke vzel, da se ohrani postavni red v teh deželah, in da oblast njegova nima lastnosti vladarstva“. To je vzrok, da se francoska vlada ne zoperstavlja več Buoncompagni-u, kateri se je že podal v Fiorenco, kjer bode stanoval. Pervo njegovo delo bo, da bo poklical narodne zборе srednje Italije v veliki zbor, da ga oni skupaj poterdijo za vladarja teh dežel in mu izročijo politično, administrativno in vojaško oblast. Omenimo le še to, da tudi to skanski zbor se je po kralju sardinskem pregovoriti dal in je Buoncompagni-a poterdil. Kaj avstrijska vlada misli o Buoncompagni-u, se nič prav ne vé. — Garibaldi se je unidan v Nizzo podal, po poslednjih novicah pa je že spet se v Genova vernil. Preden je Nizzo zapustil, je razglasil oklic, v katerem pravi, da bo v sili spet prijel za orožje. „Zedinimo se — govori na koncu oklica — z Viktor Emanuelom in obderžimo orožje v rokah, dokler le ped naše zemlje zdihuje po svobodi“. Sliši se, da armada srednje Italije bo štela 46.000 vojakov; Toskana jih bo dala 22.000, Romagna 12.000, Parma in Modena skupaj tudi 12.000. — Od kongresa se še zmiraj nič gotovega ne vé; gotovo pa je, da angleška vlada dosihmal še ni povabljenja k kongresu; to pričuje, da se angleška vlada še ni porazumela s francosko. Za tega voljo se govori, da pred novim letom ne bo kongresa.

Iz Nemškega. Iz Monakovega se piše sledeče: Ko so v pondeljek zvečer ob 5. uri odtod ruskemu caru v Petrograd po telegrafu naznanili poroko ruskega beguna slavnega pisatelja Ivana Golovina, je 2 uri potem odgovor v Monakovo (München) došel, ki ga je car Aleksander po telegrafu pisal s temi besedami: „Moj očetovski blagoslov! Vse je pozabljeno in odpušeno“.

Iz Francozkega. Iz Pariza 18. nov. Ko so poslednjo nedeljo škofje po stari navadi cesarju Napoleonu prisegali, jim je spet zagotavljal, kako zlo mu je papeževa samostojnost pri sercu, in jih prosil, naj potolažijo duhovščino, ki je zavoljo tega v veliki skerbi.

Iz Španjskega. Ni dolgo, kar se je slišalo, kako se cela španjolska dežela pripravlja za vojsko nad neverne Marokance, — kako se z vseh prižnic ljudstvo unema za sveto vojsko, — kako bogatini in siromaki donašajo darove armadi v pripomoč, — da kraljica sama je darovala dragocene bisere, — da vojskovodja O'Donnel se pripravlja na odhod v Afriko, — da 60.000 vojakov hrepeni že se udariti z Marokanci. Sedaj pa je na enkrat vse drugač. Vojskovodja je bil komaj 24 ur poleg afrikankega primorja in se je te dni že spet vernil v Kadiks nazaj — vojskini hrup je potihnil, Španjolci spet dremajo. In zakaj to? Zato, ker vse je bilo le prazna komedija, ki jo je napravila francoska vlada — sebi na čast v španjski deželi. Francoska vlada je iz komarja naredila völa; španjska ji je to verjela; angleški vladi se je pa to za malo zdelo, da Francoz hoče povsod zvonec nositi, resno besedo je vmes rekla, — in vse valovje španjolskih vojskinih priprav nad Marokance je le — prazna pena. In koliko stroškov je spet to ubogi deželi prizadjalo!

Iz Angleškega. Iz Londona. Angleška in francoska vlada ste si čedalje bolj navskriž, čeravno si prizadevate to zakriti. „Times“ — najimenitniši časnik angleški — pravi, da laške homatije, španjska vojska zoper Marokance in Suez-kanal spadajo poslednji čas v versto njunih zlo nasprotnih misel; sploh pa je angleško ljudstvo Napoleonovega samovelevstva (diktature) že sito in ne mara več za to, da bi svet mogel plesati kakor Na-

poleon gode“. Ker so Angleži prepričani, da pred ali pozneje bode Napoleon Angleže napadel in maseval nad njimi svojega strica Napoleona I., se angleška vlada neprenehoma napravlja na vojsko. Da francoski vladi to ni po volji, je gotovo; zato se poslednji čas spet veliko govori od nekega sporočila, ki ga je francoska vlada poslala angleški, naj bi povsod nehale vojskine priprave in orožje se z rok položilo. Al Angleži nočejo nič od tega razoroženja vediti, češ, vsak naj skerbí za-se.

Iz Valahije. Iz Bukurešta 9. nov. Časniku S. B. se piše: Današnji časniki razglašajo v imenu rumunskega naroda v Fokšani za Moldavo in Vlahijo izdelani ustav (konstitucijo). 1. § pravi, da knježija moldavska in vlaška ste za večne čase v eno državo pod imenom „Rumunije“ in pod enim vladarjem zedinjene. Razmera do Turčije ostane tako, kakor se je nekdanj zavezal Mircea stareji, Vlad V. Bogdan. Nova država je popolnoma samostojna, in meje njene so take, kakor so jih določile velike vlade, pod katerih krilom je Rumunija.

Iz Turškega. Iz Carigrada. Sodba zoper zarotnike je oklicana; izmed 41 zarotnikov jih je 5 na smert, 13 v ječo na vse žive dni, 8 v ječo od 5 do 8 let, 9 pa v začasni zapor obsojenih. Na smert obsojene je sultan pomilostil; tudi za ostale se pričakuje manj ostra kazen. — Posebna sultanova postava prepoveduje presilni lišp turških žensk. — Tudi drugod bi bila potrebna taka postava!

— V poslednjem ministerskem zboru je bilo sklenjeno, plačilo uradnikov najvišjih in nižjih zmanjšati — po izgledu sultanovem, kateri si je tudi svoje dohodke vsaki mesec za 600.000 pijastrov zmanjšati dal.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 23. novembra 1859: 53. 35. 26. 37. 76.
na Dunaji } 13. 40. 15. 44. 35.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 7. decembra 1859.

Žitna cena

v Ljubljani 26. novembra 1859.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 5 fl. 91. — banaške 5 fl. 91. — turšice 4 fl. 8. — soršice 4 fl. 13. — reži 3 fl. 53. — jecmena 3 fl. 21. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 25. — ovsa 2 fl. 26.

Kursi na Dunaji

26. novembra 1859. v novem denarji.

Deržavni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacije od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 102.25
v novem dnar. po 100 g. g. 68.—	4 1/2% Teržaški lozi po 100 „ 124.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „ 78.30	5% Donavske parabrod-
5% metalike . . . . . „ 72.30	ske po g. 100 . . . . . „ 103.25
4 1/2% „ . . . . . „ 63.75	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 82.50
4% „ . . . . . „ 56.50	Knez Salmove po g. 40 „ 38.75
3% „ . . . . . „ 43.—	Knez Palfyove po g. 40 „ 36.25
2 1/2% „ . . . . . „ 36.—	Knez Claryove po g. 40 „ 35.75
1% „ . . . . . „ 14.—	Knez St. Genoisove po g. 40 „ 36.25
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgrätz. po g. 20 „ 25.—
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinove po g. 20 „ 26.75
5% doljno - avstrijsanske g. 91.—	Grof Keglevičeve po g. 10 „ 14.—
5% ogerske. . . . . „ 73.—	Denarji.
5% horvaške in slavonske „ 71.50	Cesarske krone . . . . . g. 17.—
5% krajske, štajarske,	Cesarski cekini . . . . . „ 5.84
koroške, istrijsanske „ 86.—	Napoleondori (20 frankov) „ 9.92
Deržavni zajemi z lotrijami	Souvraindori . . . . . „ 17.15
Zajem od leta 1834 po 250 „ 340.—	Ruski imperiali . . . . . „ 10.15
„ „ „ 1834 petink. „ 335.—	Pruski Fridrikdori . . . . . „ 10.60
„ „ „ 1839 . . . . . „ 117.25	Angleški souvraindori . . . . . „ 12.45
„ „ „ 1839 petink. „ 113.—	Louisdori (nemški) . . . . . „ 10.15
4% narodni od leta 1854 „ 110.75	Srebro (azijsko) . . . . . „ 24.—
Dohodkine oblig. iz Komo „ 16.—	